NƏQLİYYAT VASİTƏSİ SAHİBLƏRİNİN MÜLKİ MƏSULİYYƏTİNİN KÖNÜLLÜ SIĞORTASI QAYDALARI

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və sığorta ilə bağlı qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1. SIĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ

Bu sığorta qaydaları ilə sığortaçı, sığorta şəhadətnaməsində göstərilən nəqliyyat vasitəsini idarə edərkən üçüncü şəxslərin əmlakına və ya səhhətinə vurulmuş itki və ziyanlara (Nəqliyyat Vasitələri Sahiblərinin Mülki Məsuliyyətinin İcbari Sığortasının təminat limitlərindən artıq olan ziyan məbləğinə) sığorta şəhadətnaməsində yazılmış limitlər və sığorta məbləği həddində təminat verir.

2. SIĞORTA SİNİFİ VƏ SIĞORTANIN ƏRAZİSİ

Bu Qaydalarla müəyyən olunan sığorta növü avtonəqliyyat vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası sinfinə aiddir.
Sığorta təminatı, yalnız Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvəyə malikdir.

3. SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN HALLAR

3.1. Sığortalının özünə dəyən ziyanlar;
3.2. Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsə dəyən ziyanla əlaqədar irəli sürülən tələblər;
3.3. Nəqliyyat vasitəsinin sahibinin və ya onu idarə edən şəxsin həyat yoldaşına, ailə üzvlərinə (övladlığa götürdüyü şəxslər daxil olmaqla) və onunla birlikdə yaşayan bacı-qardaşlarına dəyən ziyanla əlaqədar irəli sürülən tələblər;
3.4. Nəqliyyat vasitəsinin sahibi ilə onu idarə edən şəxs arasındakı münasibətdən nəqliyyat vasitəsinə dəyən zərərə görə irəli sürülən tələblər;
3.5. Sığorta şəhadətnaməsində göstərilən nəqliyyat vasitəsinə, nəqliyyat vasitəsində daşınan mallara (sərnişinlərin əl yükləri və bu kimi əşyalara təminat verilir) və ya nəqliyyat vasitəsinə qoşularaq çəkilən şeylərə itki və ya ziyan dəyməsi ilə əlaqədar irəli sürülən tələblər;
3.6. Oğurlanmış və ya qaçırılmış nəqliyyat vasitəsitəsi ilə vurlan itki və ziyanlar (qanunvericiliyə əsasən idarə edənin məsuliyyət daşımadığı ziyanlar) və nəqliyyat vasitəsinin oğurlandığını və ya qaçırıldığını bilərək ona minən sərnişinlərə dəyən itki və ziyanla əlaqədar irəli sürülən tələblər;
3.7. Avtomobil yarışlarında (ralli) və ya yarış meydançalarında məşq zamanı baş verə biləcək itki və ziyanla əlaqədar irəli sürülən tələblər;
3.8. Nəqliyyat vasitəsinin qorunması, təmir edilməsi, texniki vəziyyətinin yoxlanılması, alqı-satqısı, müəyyən dəyişiklik edilməsi və digər bu kimi məqsədlərlə əlaqədar yerlərə qoyulmasından sonra meydana çıxan itki və ziyanla bağlı irəli sürülən tələblər;
3.9. Partlayıcı və ya tezalovlanan maddələrin (ehtiyat benzin istisna olmaqla) daşınmasına görə dəyən itki və ziyanla bağlı irəli sürülən tələblər;
3.10. Mənəvi ödəniş tələbləri.

4. SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN ZƏRƏRLƏR

4.1. Sığortalının qəsdən vurduğu itki və ziyanlar;
4.2. Nəqliyyat vasitəsinin, qanunvericiliyə əsasən lazımi sürücülük vəsiqəsi, kateqoriyası və ya yol vərəqəsi olmayan şəxs tərəfindən idarə edildiyi zaman baş verən itki və ziyanlar;

4.3. Nəqliyyat vasitəsinin spirtli içkilərin təsiri altında olub idarəetmə qabiliyyətini itirmiş və ya narkotik maddə qəbul etmiş şəxs tərəfindən idarə olunduğu zaman baş verən itki və ziyanlar;
4.4. Nəqliyyat vasitəsinin sərnişin daşınması üçün nəzərdə tutulmayan hissəsində sərnişin daşınması və ya səlahiyyətli orqanlar tərəfindən müəyyən edilmiş normadan artıq sərnişin və ya yük daşınması zamanı baş verən itki və ziyanlar;
4.5. Sığortalı sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman 10-cu maddədə göstərilən vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bunun nəticəsində zərər və ziyanın məbləği artarsa, sığortaçı ziyan çəkmiş üçüncü şəxsə ödəniş verməklə bərabər artan məbləği sığortalıdan geri alır;
4.6. Nəqliyyat vasitəsi qanunvericiliyə və ya şəhadətnaməyə əsasən səlahiyyəti olmayan şəxs tərəfindən idarə olunduğu zaman dəyən zərərlər.

5. SIĞORTA MƏBLƏĞİ

Sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta məbləğləri və ya məsuliyyət hədləri tərəflərin razılığı ilə sığorta müqaviləsində müəyyən olunur.

6. SIĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI

Sığorta, əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş başlanma və sona çatma tarixlərində Azərbaycan vaxtı ilə saat 24.00-da başlayır və saat 24.00-da sona çatır.

7. SIĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ

7.1. Sığorta haqqının bütövlükdə və ya hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı (sığorta haqqının birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman, (qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.
7.2. Sığorta haqqı (onun birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman ödənilməsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunmalıdır.
7.3. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı halda sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman ödənilməli olan bütün hissələr sığorta ödənişindən bir dəfəyə çıxılır.
7.4. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməsə, sığortaçı həmin hissənin 1 ay müddətində ödənilməsini, əks təqdirdə sığorta şəhadətnaməsinin ləğv ediləcəyini sığortalının ona bildirmiş olduğu son yaşayış ünvanına sifarişli məktubla bildirir. Sığorta haqqı borcu bu müddət ərzində də ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur. Ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazandığı tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ sığorta etdirənə qaytarılır.
7.5. Əgər sığorta şəhadətnaməsində sığorta haqqının (birinci hissəsinin) ödənilməsinə qədər sığorta şəhadətnaməsinin qüvvəyə minməsi nəzərdə tutulmuşdursa, sığorta haqqı (birinci hissə) sığorta şəhadətnaməsi qüvvəyə mindiyi andan 15 gün ərzində ödənilməlidir.

Sığorta haqqı (birinci hissə) göstərilən müddət ərzində sığortaçıya ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi qüvvəsini itirir.

8. SIĞORTALININ MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatları sığortaçıya bildirməlidir.
Sığortalının bildirdiyi məlumatların yanlış və ya yarımçıq olması hallarında:

8.1. Sığortalının bu hərəkəti qəsdən etdiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay müddətində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər və sığorta hadisəsi baş verərsə ödəniş verməz.
8.2. Sığortalının bu hərəkəti qəsdən etmədiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay əvvəldən xəbərdarlıq etməklə sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər və ya sığorta şəhadətnaməsinin şərtlərini dəyişdirmək, və yaxud əlavə sığorta haqqı almaqla sığorta şəhadətnaməsini qüvvədə saxlaya bilər.
Əgər sığortalı şəhadətnamənin şərtlərinin dəyişdirilməsinə və ya əlavə sığorta haqqı ödəməyə razı olmazsa, Sığortalının hərəkətinin qəsdən edildiyi müəyyən olunarsa sığorta şəhadətnaməsi dərhal, hərəkətin qəsdən edilmədiyi halda isə xəbərdarlıq edildikdən edildikdən bir ay sonra ləğv edilə bilər.
Sığortalı xəbərdarlıq edildikdən sonra 1(bir) ay ərzində əlavə sığorta haqqını ödəməzsə sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur.
8.3. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etmək hüququ qüvvədən düşür.
8.4. Sığortalının hərəkətinin qəsdən edilmədiyi hallarda, əgər sığorta hadisəsi sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl və ya sığortaçının sığorta şəhadətnaməsinin ləğv olunmasını tələb edə biləcəyi müddət ərzində, və yaxud şəhadətnamə ləğv edilmiş hesab olunana qədər keçən müddət ərzində baş verərsə, sığortaçı, ödənişi ödənilən sığorta haqqı ilə ödənilməli olan sığorta haqqı arasındakı nisbət həcmində azalda bilər.

9. SIĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ SIĞORTALININ MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

9.1. Sığorta şəhadətnaməsi imzalandıqdan sonra sığortalının bildirdiyi hallarda dəyişiklik baş verərsə, o riskə təsir edə bilən və ona məlum olan bütün dəyişikliklər haqqında sığortaçıya ən geci 8 gün ərzində məlumat verməlidir.
9.2. Sığortaçı dəyişikliyi öyrəndiyi tarixdən etibarən bir ay əvvəldən xəbərdarlıq etməklə sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər, şərtlərini dəyişdirə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etməklə sığorta şəhadətnaməsini qüvvədə saxlaya bilər.
9.3. Sığortalı, bir ay ərzində tələb edilən əlavə sığorta haqqını ödəməyəcəyini bildirdiyi təqdirdə sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur.
Sığortaçı tərəfindən edilən ləğvetmə onun bu haqda məlumatı sifarişli məktubla sığortalıya göndərdiyi tarixdən etibarən 5 iş günündən sonra saat 24.00-da qüvvəyə minir.
9.4. Sığorta şəhadətnaməsinin ləğv edilmiş hesab olunmasına qədər keçən müddətin sığorta haqqı, sığorta şəhadətnaməsinin sığortaçı tərəfindən ləğv edildikdə gün hesabına görə, sığortalı tərəfindən ləğv edilməsi zamanı qısa müddətli sığorta kimi hesablanır və artıq qalan məbləği geri qaytarılır.
9.5. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etmək hüququ qüvvədən düşər.
9.6. Sığorta riskinin başvermə ehtimalını artıran dəyişiklikləri sığortalı göstərilən müddət ərzində qəsdən bildirməmişdirsə, bu dəyişiklik baş verən andan sonra dəyən itki və ziyanlara görə sığortaçı məsuliyyət daşımır.
9.7. Dəyişiklik riskin başvermə ehtimalını azaldarsa və daha az sığorta haqqının alınmasını tələb edərsə, bu dəyişikliyin ortaya çıxdığı tarixdən sığorta şəhadətnaməsinin sona çatma tarixinə qədər olan müddət üçün sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanır və fərq sığortalıya qaytarılır.

ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞ

10. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SIĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

Sığortalı, mülki məsuliyyətinə səbəb ola biləcək sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman itki və ziyanın qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq üçün zəruri və məqsədyönlü tədbirləri görməlidir. İtki və ziyanın qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq məqsədilə çəkilən məqsədəuyğun xərclər sığortaçı tərəfindən ödənilir.

11. SIĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏN SONRA SIĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

11.1. Sığortalı onun mülki məsuliyyətinə səbəb ola biləcək sığorta hadisəsinin baş verməsini bildiyi və ya bilməli olduğu andan dərhal və ya ən geci 3 gün ərzində bu haqda sığortaçıya yazılı məlumat verməlidir.
11.2. Bu məlumatda qəzanın yeri, vaxtı, səbəbləri və şəraiti haqqında, qəza nəticəsində ölən və yaralananlar, zərər çəkmiş mallar və onların sahibləri ilə bağlı məlumatlar dolğun və düzgün əhatə olunmalıdır.
11.3. Sığortalı zərərlə əlaqədar səlahiyyətli dövlət orqanlarının və digər şəxslərin bütün hərəkətləri haqqında sığortaçıya məlumat verməlidir.
11.4. Sığortalı, sığortaçının yazılı tələb edəcəyi bütün məlumat və sənədləri lazım olduqda gecikmənin səbəbini izah etmək şərtilə sığortaçıya təqdim etməlidir.
11.5. Sığortalı itki və ziyan tələbinin araşdırılması və hüquqlarının müdafiəsi işində sığortaçıya hərtərəfli kömək göstərməlidir.
11.6. Sığortaçının yazılı razılığı olmadan sığortalı itki və ziyan tələbini bütövlükdə və ya qismən qəbul edə bilməz habelə bununla əlaqədar hər hansı bir ödənişi həyata keçirə bilməz.

12. İTKİ VƏ ZİYANIN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

12.1. Sığortaçı, sığortalının razılığı ilə ödəniş tələbi irəli sürən üçüncü şəxslə birbaşa razılığa gəlmək hüququna malikdir.
12.2. İcbari sığortanın limitlərini aşan məhkəmə xərcləri sığortaçıya aiddir. Tələb edilən ödəniş sığorta məbləğindən artıq olarsa, sığortaçı bu xərcləri sığorta məbləğinin ödənişə olan nisbətində ödəyir.
12.3. Sığortalı və ya nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsə qarşı cinayət işi qaldırılarsa, sığortaçı təqsirli hesab edilən şəxsin razılığı ilə onun müdafiəsinə qoşula bilər. Bu zaman sığortaçı, yalnız özünün seçdiyi vəkilin xərclərini ödəyir.

Cinayət işinin gedişi ilə əlaqədar digər xərclər və pul cərimələri sığorta təminatına daxil deyildir.

13. ÖDƏNİŞ MƏBLƏĞİNİN AZALDILMASI VƏ YA RƏDD EDİLMƏSİ

Sığortalı, sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman öz vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bunun nəticəsində zərərin miqdarı artarsa, sığortaçının verəcəyi ödənişdən artan məbləğ çıxılır.

Sığortalı sığorta hadisəsinin baş verməsinə qəsdən şərait yaradarsa və ya itki və ziyanın miqdarını qəsdən artırarsa, sığortaçı ödəniş vermək öhdəliyindən azad edilir.

14. ÖDƏNİŞİNİN NƏTİCƏLƏRİ

14.1. Sığortaçı ödədiyi sığorta məbləği həcmində sığorta olunanın üçüncü şəxslərə qarşı ödəniş tələbi hüququna sahib olur. Sığortalı sığortaçının irəli sürə biləcəyi iddianın təmin edilməsi üçün lazımi və əldə edilməsi mümkün olan məlumat və sənədləri verməyə borcludur.
14.2. Qismən dəymiş ziyanlarda tərəflər, sığorta ödənişi tələb edilməsinə səbəb olacaq hər bir hadisədən sonra sığorta şəhadətnaməsini ləğv etmək hüququna malikdirlər. Sığortaçı ləğv etmə hüququndan yalnız sığorta ödənişini verdikdən sonra istifadə edə bilər.
14.3. Sığortaçı ləğvetmə hüququndan istifadə etdiyi təqdirdə ləğv etmə, onun bu barədə məlumatı sifarişli məktubla sığortalıya göndərdiyi tarixdən bir ay sonra sonra saat 24.00-da hüquqi qüvvəyə minir və ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazandığı vaxta qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanaraq artıq qalan məbləğ geri qaytarılır.
14.4. Sığortalı ləğvetmə hüququndan istifadə etdiyi təqdirdə ləğv etmə bu barədə məlumatın sifarişli məktubla sığortaçıya göndərildiyi tarixdən bir ay sonra saat 24.00-da hüquqi qüvvəyə minir və bu zaman istifadə edilməyən müddətin sığorta haqqı geri qaytarılmır.

15. İKİLİ(ÇOXQAT) SIĞORTA

Sığortalı, mülki məsuliyyətini başqa sığortaçılarda da eyni risklərə qarşı və eyni müddətə sığorta etdirmişdirsə, bu vəziyyəti sığortaçıya dərhal bildirməlidir.

16. MÜLKİYYƏT SAHİBİNİN DƏYİŞMƏSİ

16.1. Sığorta müddəti ərzində mülkiyyət sahibi dəyişərsə, sığorta müqaviləsi ləğv edilə bilər.
16.2. Sığortalı vəfat edərsə, sığorta şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün hüquq və vəzifələr yeni mülkiyyət sahibinə (varisə) keçir. Sığortanın mövcudluğunu öyrənən yeni mülkiyyət sahibi 15 gün ərzində sığorta şəhadətnaməsindən imtina etməzsə, şəhadətnamə yeni mülkiyyət sahibi tərəfindən qəbul edilmiş sayılır.
16.3. Sığortaçı dəyişikliyi, yeni mülkiyyət sahibi isə sığortanın mövcudluğunu öyrəndikləri tarixdən etibarən 8 gün ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilərlər.
Şəhadətnamənin ləğv edilməsi tarixinə qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanır və artıq qalan məbləğ yeni mülkiyyət sahibinə (varisə) qaytarılır.

17. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏRİN SİYAHISI

17.1.Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:
17.1.1. sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının, sığorta olunanın və ya digər faydalanan şəxsin sığortaçıya ünvanladığı yazılı sığorta tələbi;
17.1.2. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı səlahiyyətli(aidiyyatı) dövlət orqanının hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd(lər);
17.1.3. ixtisaslaşmış və səlahiyyətli qurum tərəfindən zərər məbləğini təsdiqləyən rəsmi sənəd;
17.1.4. sığorta hadisəsi nəticəsində sığorta olunanın və ya üçüncü şəxsin sağlamlığına dəyən zərər üzrə xəsarətin dərəcəsi haqqında həkim arayışı, əlillik halında isə əlilliyin qrupunu, səbəbini və təyin edilməsi tarixini əks etdirən tibbi-sosial ekspert komissiyasının arayışının surəti;
17.1.5. sığorta hadisəsi nəticəsində üçüncü şəxs və ya sığorta olunan öldükdə, ölümün səbəbi haqqında tibbi arayış və ya müvafiq hallarda tibbi ekspertiza rəyi, ölüm haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti, vərəsənin (hüquq varisinin) vərəsəlik hüququnu təsdiq edən sənəd və onun şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
17.1.6. sığortalı və ya sığorta olunan tərəfindən əmlaka vurulan zərərin əvəzi ödənilmiş olduqda və ya sağlamlığa vurulan zərərlə əlaqədar hər hansı ödəmə həyata keçirildikdə, belə ödəməni təsdiq edən sənədin müvafiq qaydada təsdiq edilmiş surəti;
17.1.7. faydalanan şəxs fiziki şəxs olduqda onun şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti, hüquqi şəxs olduqda isə onun sığorta ödənişini almaq üçün təyin edilən nümayəndəsinə verilmiş müvafiq etibarnamə;
17.1.8. sığorta olunanın sığorta predmeti üzərində sahibliyinin və/və ya istifadəsinin qanuna uyğunluğunu təsdiq edən müvafiq sənədin surəti;
17.1.9. sığorta olunan sığorta predmetinin mülkiyyətçisi olmadıqda, sığorta predmeti üzrə sərəncam hüququnu təsdiqləyən sənədin surəti;

18. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI

18.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməməsi nəticəsində sığortaçının hadisənin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək

imkanından tam və ya qismən məhrum olması ilə əlaqədar olaraq onun mənafeləri əhəmiyyətli dərəcədə pozulduqda;
18.2. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
18.3. Müqavilə və ya qanunla hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;
18.4. Sığortalının zərərin qarşısını almaq və ya həcmini azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
18.5. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi
18.6. Sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;
18.7. Sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərvuran zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir;
18.8. Baş vermiş hadisənin sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi.

19. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

19.1. Sığortalının xəbərdarlıq və məlumatları sığorta şirkətinin mərkəzinə və ya sığorta müqaviləsinin bağlanmasına vasitəçilik edən agentə sifarişli məktubla çatdırılır.
19.2. Sığorta şirkətinin xəbərdarlıq və məlumatları sığortalının sığorta şəhadətnaməsində göstərilən hüquqi ünvanına və ya sığorta şəhadətnaməsinin imzalanmasına vasitəçilik edən agentə bildirilən son hüquqi ünvanına sifarişli məktubla çatdırılır.
19.3. Tərəflərə imza edilməklə verilən məktublar və ya teleqraf vasitəsi ilə edilən xəbərdarlıq və məlumatlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.

20. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ XİTAM VERİLMƏSİ VƏ ONUN NƏTİCƏLƏRİ

Sığorta müqaviləsi tərəflərdən birinin təşəbbüsü ilə digər tərəfin 30 (otuz) gün əvvəlcədən sığorta müqaviləsində göstərilmiş ünvana yazılı xəbərdarlıq göndərildikdən sonra xitam verilir.

Sığorta müqaviləsinə Sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi şərtlərini pozması ilə bağlıdırsa o, sığorta haqlarını sığortalıya bütünlüklə qaytarır.

Sığorta müqaviləsinə Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığortalının sığorta haqlarını bütünlüklə qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi şərtlərini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.

21. İŞ SİRRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

Sığortaçı, sığortalıya aid öyrənəcəyi iş sirrlərini gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

22. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI

Tərəflər **s**ığorta müqaviləsi üzrə ortaya çıxan mübahisələri danışıqlar yolu ilə həll edirlər. Razılığa gəlinmədiyi təqdirdə mübahisələrə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti məhkəmələrdə baxılır.

23. MÜDDƏT

Sığorta şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

24. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

Sığorta şəhadətnaməsində qaydalara və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə (klozlara) zidd olmayan xüsusi şərtlər də yazıla bilər.